

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2-81.42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.09.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 22.09.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.04 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.04>

**КОНФЛІКТНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДВИБОРЧИХ
ДЕБАТІВ В ІСПАНСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ**

Лора Анатоліївна Флойд (м. Київ, Україна)

loroduk@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті проаналізовано конфліктні комунікативні стратегії поведінки учасників передвиборчих дебатів в Іспанії в 2019 році. Розглянуто особливості комунікативної взаємодії іспанських політиків в умовах політичної агітації напередодні парламентських виборів та виокремлено основні стратегії їх взаємодії. Метою аналізу було виокремити й схарактеризувати основні комунікативні стратегії, задіяні іспанськими політиками під час виборчих перегонів 2019 року під час телевізійних дебатів. Матеріалом дослідження слугувала картотека текстових фрагментів виступів іспанських політиків А. Ластру, К. Альвареса, І. Монтероса, Г. Руфіана, А. Естебана та ін. Загалом проаналізовано 350 мікротекстів, що дозволило визначити комунікативний конфлікт як основний тип взаємодії в передвиборчому дискурсі. У статті

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvorboryh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

визначено, що комунікативна стратегія в політичному дискурсі є загальним напрямом взаємодії політиків-комунікантів, яка скеровує мовні засоби з метою реалізації комунікативного наміру – впливу на адресата. У передвиборчому дискурсі політичних дебатів основні стратегії орієнтовані на конфліктну взаємодію, в межах якої виокремлено стратегії дискредитації і маніпуляції. Стратегія дискредитації передбачає зниження комунікативного статусу опонента і представлена тактиками звинувачення та образи. Основними мовними засобами реалізації стратегії дискредитації є стилістично-знижена лексика і граматичні форми діалогічного характеру. Стратегія маніпуляції реалізована за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування. На мовному рівні маніпуляція передбачає використання абстрактної лексики, прецедентних феноменів і експресивно-оцінних засобів.

***Ключові слова:** політичний дискурс, передвиборчий дискурс, передвиборчі дебати, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, комунікативний конфлікт.*

**CONFLICTING COMMUNICATION STRATEGIES OF ELECTION
DEBATES IN SPANISH AND UKRAINIAN POLITICAL DISCOURSE***Laura A. Floyd (Kyiv, Ukraine)*loroduk@ukr.net

PhD (Philology), Associate professor at the Department of Romance and New Greek
Philology and Translation
Faculty of Romance Philology and Translation
Kiev National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article analyzes the conflicting communication strategies of the participants of the election debates in Spain in 2019. The peculiarities of communicative

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborchych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

interaction of Spanish politicians in the conditions of political agitation on the eve of the parliamentary elections are considered the main strategies of their interaction are singled out. The purpose of the analysis was to identify and characterize the main communication strategies used by Spanish politicians during the 2019 election campaign during a televised debate. The material of the study was a card index of text fragments of speeches by Spanish politicians A. Lastro, C. Alvarez, I. Monteros, G. Rufian, A. Esteban, and others. A total of 350 micro texts were analyzed, which allowed us to identify communicative conflict as the main type of interaction in the pre-election discourse. The article defines that communicative strategy in political discourse is a general direction of interaction of politicians, which directs language means in order to realize the intention – to influence the addressee.

In the pre-election discourse of political debates, the main strategies are focused on conflict interaction, within which strategies of discrediting and manipulation are singled out. The strategy of discrediting involves reducing the communicative status of the opponent and is represented by tactics of accusation and insults. The main linguistic means of implementing the strategy of discrediting are stylistically reduced vocabulary and grammatical forms of dialogic nature. The strategy of manipulation is implemented through the tactics of interpretation, declaration and intimidation. At the linguistic level, manipulation involves the use of abstract vocabulary, precedent phenomena and expressive and evaluative means.

Key words: *political discourse, pre-election discourse, election debates, communication strategies, communicative tactics, communicative conflict.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Лінгвопрагматичні дослідження політичної комунікації скеровані на пріоритетний аналіз специфіки мовленнєвої поведінки її учасників, зокрема важливого значення набуває стратегічний аспект комунікативної взаємодії. Одним із виявів політичної комунікації є передвиборчий дискурс, що реалізований передусім в агітаційних мовленнєвих жанрах – політичних листівках, виступах, плакатах тощо. Найяскравіше усна форма політичної агітації в передвиборчому дискурсі

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

репрезентована в дебатах, що становлять діалогічний або політологічний обмін думками політиків, які претендують на певну посаду. Кожний з учасників дебатів обирає відповідну стратегію для взаємодії з політичним опонентом, представляючи свою політичну програму, критикуючи висловлення адресата, дискредитує його позицію або, навпаки, схвалюючи окремі відповіді. Метою передвиборчих дебатів є представлення власних політичних пріоритетів для потенційних виборців й нівелювання політичної програми, а інколи й знецінення особистості інших політиків. Ці інтенції зумовлюють залучення відповідних схем, моделей комунікативної поведінки, підпорядкованих загальному плану спілкування політиків. Такий загальний вектор, напрям комунікативної взаємодії, обраний мовцями, потрактуємо як комунікативну стратегію.

Ступінь дослідження проблеми в лінгвістиці. Поняття комунікативної стратегії було обґрунтовано Т. ван Дейком, який виокремив основні і допоміжні стратегії комунікації [3]. Розвиток лінгвопрагматики зумовив подальше вивчення типів комунікативної поведінки, зокрема кооперації як основного вияву мовленнєвої взаємодії. О. Іссерс визначила, спираючись на концепцію Т. ван Дейка, основні й допоміжні стратегії, характеризуючи основні як семантичні або когнітивні, а допоміжні поділила на риторичні, прагматичні та діалогічні [4]. А. Белова схарактеризувала особливості комунікативних стратегій як моделей комунікативної поведінки [1]. З огляду на це комунікативні стратегії в політичному дискурсі, зокрема в жанрі політичних дебатів, мають свою специфіку [9]. На думку О. Паршиної, у передвиборчому дискурсі вибір комунікативних стратегій і тактик значною мірою зумовлений специфікою жанрових обмежень [6, с. 41]. Необхідно проаналізувати особливості стратегічної поведінки учасників передвиборчих дебатів як вияв усної спонтанної політичної агітації.

Мета дослідження – виокремити й схарактеризувати основні комунікативні стратегії, задіяні іспанськими політиками під час виборчих перегонів 2019 року під час телевізійних дебатів.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborchuh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи: метод узагальнення для розгляду та аналізу наявних у лінгвістиці концепцій комунікативних стратегій у політичному дискурсі; метод дискурс-аналізу – для виявлення специфіки мовленнєвої взаємодії учасників передвиборчого дискурсу; метод лінгвопрагматичного аналізу – для з’сування і характеристики обраних мовцями комунікативних стратегій; метод лінгвостилістичного аналізу – для визначення мовних засобів реалізації відповідних стратегій.

Матеріалом дослідження слугували тексти виступів іспанських політиків, оприлюднені під час телевізійних передвиборчих дебатів, що мали місце напередодні парламентських виборів 2019 року. На підставі стенограми виступів тих політиків, які взяли участь у дебатах, було створено картотеку текстових фрагментів загальною кількістю 350 мікротекстів, що і підлягали аналізу. Серед іспанських політиків в центрі нашої уваги постали фрагменти політичних промов А. Ластри, К. Альвареса, І. Монтероса, Г. Руфіана, А. Естебана та ін.

Основний зміст дослідження. Кваліфікація стратегій у політичному дискурсі передбачає врахування основних типів комунікативної взаємодії – конфліктного і кооперативного. Кооперативна взаємодія схарактеризована Г. П. Грайсом як діалог, у якому обов’язкова наявність у комунікантів спільного комунікативного завдання й дотримання максим спілкування – максим якості, кількості, відношення і способу [2]. Порушення цих принципів призводить до конфлікту, зокрема в разі відсутності спільної комунікативної мети, що саме і спостерігаємо переважно в політичному дискурсі. Передвиборчі дебати демонструють здебільшого недотримання правил комунікативної поведінки, що зумовлює виокремлення кооперативних і конфліктних стратегій спілкування в політичному дискурсі. Сучасні лінгвісти переважно спираються на протиставлення конфлікту й кооперації, описуючи особливості поведінки учасників політичного дискурсу. О. Паршина виокремлює в політичному дискурсі стратегії самопрезентації, дискредитації, нападу, самозахисту, формування емоційного настрою адресата, а також інформаційно-

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredyborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інтерпретаційну, аргументативну та маніпулятивну» [6, с. 13]. Л. Славова поділяє мегастратегії в політичному дискурсі на кооперативні і конфронтаційні, наголошуючи на перехідних виявах стратегічної поведінки політиків [7, с. 204]. Подібний підхід представлений і в інших наукових розвідках: «There are three basic blocks of media political speech strategies in the political media discourse of the USA and the UK: 1) positioning strategies; 2) cooperation strategies; 3) conflict strategies» [10, с. 651].

Ми пропонуємо виокремлювати дві основних групи комунікативних стратегій у передвиборчому дискурсі – конфліктні та кооперативні. Зупинимось на аналізі конфліктної взаємодії іспанських політиків у передвиборчому дискурсі. Ми проаналізували теледебати основних учасників виборчих перегонів на парламентських виборах 2019 року в Іспанії. Конфліктні стратегії скеровані на дискредитацію політичного опонента, що передбачає застосування негативно оцінних суджень, адресованих співрозмовнику.

Стратегія дискредитації належить до основних моделей конфліктної поведінки політиків, оскільки її мета – критикувати дії і програму політичних опонентів. На нашу думку, для іспанського політичного дискурсу характерні прямі звинувачення, що ґрунтуються на об'єктивній інформації, яка набуває під час репрезентації негативно оцінних характеристик. На мовному рівні пряма дискредитація передбачає вживання антропонімів на позначення політичних опонентів, при цьому оцінне вживання зумовлює використання прізвищ без імен і посад, напр.: *Hace un año Sanchez dijo que estamos mejor en Cataluña y España: «el PP echa gasolina y yo echo agua en la crisis de convivencia». En realidad no hay agua, hay fuego, violencia, barricadas, policías malheridos. Y Usted ¿qué hace? Torra aprieta, Usted cede* (Кастаня Альварес де Толедо). Крім того, наведений приклад демонструє й вживання лексики з негативною семантикою: **violencia, barricadas, policías malheridos**, об'єднаною семою «наси́льство». Наявність онімів, що позначають конкретних політиків або назву політичної партії надає стратегії дискредитації адресованості: для передвиборчого дискурсу характерні

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
 [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchuh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu
 dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

не загальні негативні оцінки політичної ситуації в країні, а звинувачення в цій ситуації своїх опонентів.

Відомісна лексика використовується і для номінацій ситуації, що має негативне забарвлення. Так, ім'я іспанського диктатора Франко стало похідною основою для утворення негативно забарвленого іменника із суфіксом *-ism* на позначення ідеологічного руху, напр.: *VOX – es el franquismo puro* (Аітор Естебан). За аналогією із лексемами *фашизм, комунізм, імперіалізм* тощо утворено й лексему *franquismo*, що стає контекстуальним синонімом до «тоталітаризм». У такий спосіб здійснюється дискредитація політичних опонентів, яким приписується подібна ідеологічна характеристика.

Насамперед політики критикують чинну владу, а саме виконувача обов'язки президента Санчеса і представників провладної партії, напр.: *Sanchez es un chollo para el separatismo. Sanchez no ha sacado nada, excepto a Franco en plena campaña. Sanchez es bloqueo* (Інес Арримада). Прийом синтаксичної анафори посилює апеляцію до політичного опонента, а використання стилістично зниженої лексики надає йому негативної характеристики. Для передвиборчого дискурсу характерно використання стилістичних прийомів, серед яких особливе місце належить синтаксичному паралелізму: наведення однакових за синтаксичною структурою суміжних висловлень, що містять анафоричні повтори та мають однаковий інтонаційний малюнок.

При цьому здійснюється діалогічна взаємодія, у якій адресоване мовлення містить негативно оцінну лексику, що характеризує дії, вчинки, висловлювання опонентів: *Han mentido a todos. No han cumplido las promesas gobernando en solitario* (Ірен Монтерос). Приписування опонентам конкретних дій негативного характеру (в наведеному прикладі це брехня) визначаємо як **тактику звинувачення**. Тактика звинувачення має агресивний характер, оскільки містить лексичні маркери вербальної агресії: інвективну і стилістично-знижену лексику, оцінні висловлювання, характеристику особистості співрозмовників тощо. Крім лексичних засобів, тактика звинувачення реалізується і на граматичному рівні завдяки вживанню форм 2-ої особи, що конкретизують адресованість мовлення,

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredyborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

напр., на адресу Кастану Альвареса де Толедо Іван Еспіноза дає такий коментар: *Las deudas que había dejado su partido de Rajoy* (Іван Еспіноза). Натомість його опонент закидає звинувачення Інес Арримадас: *Ustedes tampoco están libres de errores. Quieren matar moscas a cañonazos* (Кастан Альварес де Толедо). У такий спосіб репрезентована експліцитна діалогічність передвиборчих дебатів: комуніканти звертаються одне до одного як до прямих адресатів, хоч одночасно адресують свої повідомлення й масовій аудиторії, напр.: *Los de izquierda, nos habéis traído solo los absurdos* (Іван Еспіноса). Мовними засобами, що посилюють реалізацію звинувачення є оцінно забарвлені лексеми та граматичні форми 2-ої особи дієслів і займенників множини та однини. Звинувачення здебільшого представлено в експліцитній формі: політик-мовець адресує критику безпосереднім опонентам, напр.: *Por su culpa no pudieron llegar al acuerdo-son máximos responsables de la repetición de las elecciones que costarán 180 millones de euros* (Іван Еспіноза). Перекладання відповідальності, взаємні звинувачення, адресатна скерованість, – все це характеризує стратегію звинувачення на лінгвопрагматичному рівні.

Стратегія дискредитації реалізується і за допомогою **тактики образу**, що подібна до звинувачення, але в цьому випадку мовець використовує такі мовленнєві форми для вербалізації зневажливого ставлення, що викликають в адресата обурення, пригнічений стан, бажання заперечити тощо, напр.: *Pablo Casado – traidor, felón* (Аїтор Естебан); *Hay una derecha tramposa* (Адріана Ластру). Тактика образу скерована на персоніфіковану комунікацію, тому в мовленнєвих актах наявні номінації образливого характеру з негативно оцінними семами, напр.: *El PP – era un traidor, felón, durante 6 meses y ahora ha cogido otro aspecto* (Аїтор Естебан). Як бачимо, вербальну агресію в межах тактики образу найбільшою мірою демонструє Аїтор Естебан, очільник національної партії басків PNV. Проте загалом іспанські політики досить коректні у своїх виступах і вдаються до прямих образ зрідка, лише в підвищено емоційному стані. У завуальованій формі тактика образу передбачає

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
 [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchuh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu
 dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

використання метафор, що додають мовленню образності, напр.: *Su pluralismo es humo, Señor Sanchez* (Каєтана Альварес де Толедо); *España es un burdel para el VOX* (Габріель Руфіан). В останньому випадку завдяки метафоричності представлено непряму образу на адресу партії.

Отже, стратегія дискредитації реалізується за допомогою тактик звинувачення й образи і спирається на стилістично знижену лексику й граматичні форми 2-ої особи дієслів і займенників.

Стратегія маніпуляції орієнтована на імпліцитний вплив на свідомість реципієнта з метою формування або змін його ціннісних орієнтирів. На думку О. Михальової, маніпуляція – це різновид «психологічного впливу, спрямованого на спонукання адресата до здійснення визначених адресантом дій через приховане структурування світу у свідомості адресата внаслідок майстерного впровадження в його психіку цілей, бажань, намірів, настанов, що не збігаються з тими, які об'єкт впливу міг би сформувати самостійно» [5, с. 77]. Для політичної комунікації маніпулятивна стратегія є однією з основних, оскільки на відміну від дискредитації не є адресно скерованою негативацією, а в непрямій формі створює негативний образ опонента. При цьому доказова база таких негативних характеристик або тверджень відсутня, напр.: *Primero promete, luego no cumple* (Ірен Монтерос), тобто політик-мовець дає узагальнені характеристики політичних опонентів, не підтверджуючи свої висловлення аргументами, але спираючись на емоції, стереотипи, загальні цінності тощо.

На лексичному рівні маніпуляція передбачає вживання «семантично порожніх» абстрактних лексем позитивної оцінки: *справедливість, незалежність, законність, рівність* тощо, напр.: *Cuando les hablamos de bienestar, Usted me habla de independencia. Cuando les hablamos de tensiones, Usted contesta – independencia* (Адріана Ластра). Також з метою маніпуляції політики послуговуються антитезою, напр.: *No diga que la economía en España es pequeña, porque es enorme* (Аітор Естебан). Подібне протиставлення характеризує маніпулятивне мовлення і на рівні синтаксичної семантики, напр.: *En julio Sanchez prometió ser el garante del freno a la derecha – Pero lo que hizo –*

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

fue pedir sus votos, pero no ha pedido ni un voto a ERC (Габріель Руфіан). Тут наявне протиставлення того, що було обіцяно, і того, що сталося насправді. Маємо протиставлення *було / стало*, тобто мовець порівняю є заявлені декларації і реальний стан справ як протилежні ситуації.

На граматичному рівні частотним засобом реалізації маніпулятивної стратегії є риторичне запитання, напр.: *¿Cuántas naciones hay en Cataluña? Lo que queréis decir es que Cataluña es una nación y España – no??* (Адріана Ластра). За таких умов політик вдається до прийому привернення уваги масової аудиторії, частково дублюючи запитання опонента, але представляючи їх як риторичні, а не з'ясувальні питальні речення.

Основною тактикою в межах стратегії маніпуляції вважаємо **тактику інтерпретування**: мовець приписує опонентові наміри, інтенції, прагнення, що не відповідають дійсності, тобто видає свої міркування чи уявлення з цього приводу на реальну дійсність, напр.: *Usted ha dicho que el PP no tiene ningún interés en restaurar el orden en la calles de Barcelona* (Адріана Ластра). Використання вказівки на джерело інформації – безпосередньо адресата – з певною зміною його слів належить саме до маніпулятивних прийомів. Приписуючи опонентам оцінні висловлення, що на диктумному рівні збігаються, але на модальному відрізняються діаметрально, вказує на спробу мовця вдатися до маніпулятивного впливу на аудиторію. Навіть якщо адресат заперечить, що він такого не говорив або мав на увазі щось інше, масова аудиторія вже отримала потрібну мовцеві негативно оцінену інформацію. Саме тому тактика інтерпретування апелює не до прямого адресата, а до потенційних виборців, до аудиторії, напр.: *Me uno a la petición de Irene que te lo plantees (pedir perdón), para que no vuelvas a decirlo, pues a la gente se le revuelve el estómago al oírte* (Габріель Руфіан звертається до Каєтани Альварес де Толедо). Тут фіксуємо апеляцію до аудиторії з інтерпретуванням ставлення масового адресата до реплік опонента. Мовець закликає співрозмовницю до вибачень, мотивуючи це прагненнями простих людей. Така апеляція до аудиторії має констатувальний

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
 [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchuh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu
 dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

характер: політики стверджують, що всім зрозуміло, але насправді це імплікатура: вірогідна інформація представлена як істинна: *¿Por qué no ractificas? Es evidente que te equivocaste (diciendo que no siempre en “No” es un “No”, que a veces es un “SI”)* (Ірен Монтерос). Політик тут стверджує, що «всім очевидно», інтерпретуючи загальне ставлення масового адресата – пересічних виборців – до певної події.

Наступною тактикою вважаємо **тактику декларування**, що реалізує намір мовців-політиків оголосити про свої переваги або помилки опонентів без жодних підтверджень, тобто даючи загальні оцінки і коментарі аксіологічного типу, напр.: *PSOE durante 40 años ha escogido la peor opción* (Габріель Руфіан). У цьому прикладі потрібно зазначити й елемент використання прецедентного феномену: використання конкретної інформації «40 років» не лише апелює до чинної політичної ситуації в Іспанії та історичних фактів, а й відсилає масового адресата до біблійного сюжету мандрів Мойсея по пустелі упродовж 40 років. Такий прийом актуалізує християнські цінності. Тактика декларування також передбачає наведення загальних негативних характеристик, що притаманно загалом опозиційним політикам, тобто критику політичних опонентів у будь-який спосіб, напр.: *Ustedes hablan mucho y hacen poco* (І. Еспіноза); *Esta receta va dirigida por los de derecha* (Габріель Руфіан). При цьому навіть немає конкретної адресації подібних заяв, тобто вжито прийом генералізації, або узагальнення [8, с. 88].

Тактика залякування апелює до основних цінностей – життя і здоров'я. З маніпулятивною метою політики вдаються до репрезентації наслідків, що загрожують життю пересічних виборців та політичних опонентів, в разі неправильного вибору, напр.: *Cada vez hablando de los impuestos, os deseo mucha suerte para que nunca necesiten la Sanidad Pública* (Адріана Ластра). Таке залякування має імпліцитний характер: погрози відсутні, але наведення можливих негативних наслідків з певної ситуації переконує реципієнтів у неможливості позитивної оцінки первинної ситуації: у такий спосіб Адріана Ластра заперечує можливість зменшення податків на охорону здоров'я. Замість

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredyvborchyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використання узагальнень та аналогій залучено прийом наближення: ситуація змальовується як така, що безпосередньо стосується опонента. Тактику залякування використовують для того, щоб закликати виборців підтримати певну політичну силу: вдавана загроза або неприємні наслідки, якими лякають політики, стають тим емоційним рушієм, який і визначає політичний вибір, напр.: *Se avecinan tiempos tuy complicados* (Аетор Естебан). При цьому залякування не завжди спирається на реальні факти дійсності.

Отже, стратегія маніпуляції реалізована в іспанському передвиборчому дискурсі за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування.

Висновки і перспективи дослідження. Комунікативна стратегія в політичному дискурсі є загальним напрямом взаємодії політиків-комунікантів, що скеровує вживані мовні засоби з метою реалізації комунікативного наміру – впливу на адресата. У передвиборчому дискурсі політичних дебатів основні стратегії орієнтовані на конфліктну взаємодію, в межах якої виокремлено стратегії дискредитації і маніпуляції. Стратегія дискредитації передбачає зниження комунікативного статусу опонента і представлена тактиками звинувачення та образи. Стратегія маніпуляції реалізована за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування. Перспективи подальшого дослідження полягають у вивченні кооперативних стратегій іспанського політичного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова, А. Д. «Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики.» *Мовні і концептуальні картини світу* 10 (2004): 11–16.
2. Грайс, Г. П. «Логика и речевое общение.» *Новое в зарубежной лингвистике* 16 (1985): 217–238.
3. Дейк ван Т. *Язык. Познание. Коммуникация* (Москва, Прогресс, 1989).
4. Иссерс, О. С. *Коммуникативные стратегии и тактики русской речи* (Москва, Издательство ЛКИ, 2008), 288.
5. Михалева, О. Л. *Политический дискурс: Специфика манипулятивного воздействия* (Москва, ЛИБРОКОМ, 2009), 256.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchuh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Паршина, О. Н. *Российская политическая речь: теория и практика* (Москва, Издательство ЛКИ, 2007), 232.
7. Славова, Л. Л. *Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсоналогії: США – Україна* (Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012), 360.
8. Слухай, Н. В. *Суггестия и коммуникация: лингвистическое программирование поведения человека* (Киев, Издательско-полиграфический центр «Китевский университет, 2012), 319.
9. Kondratenko, N. V., Kiselova, A., Zaval'ska, L. «Strategies and Tactics of Communication in Parliamentary Discourse.» *Studies about Languages* 36 (2020): 17–29.
10. Zheltukhina, M. R., Busygina, M. V., Merkulova, M. G., Zyubina, I. A., Buzinova, L. M. «Linguopragmatic aspect of modern communication: main political media speech strategies and tactics in the USA and the UK.» *XLinguae. European Scientific Language Journal* 11 (2) (April 2018): 639–654.

REFERENCES

1. Bjelova, A. D. «Komunikatyvni strategii' i taktyky: problemy systematyky.» *Movni i konceptual'ni kartyny svitu* 10 (2004): 11–16.
2. Grays, G. P. «Logika i rechevoe obshchenie.» *Novoe v zarubezhnoy lingvistike* 16 (1985): 217–238.
3. Deyk van T. *Yazyk. Poznanie. Kommunikatsiya* (Moskva, Progress, 1989).
4. Issers, O. S. *Kommunikativnye strategii i taktiki russkoy rechi* (Moskva, Izdatel'stvo LKI, 2008), 288.
5. Mikhaleva, O. L. *Politicheskij diskurs: Spetsifika manipulyativnogo vozdeystviya* (Moskva, LIBROKOM, 2009), 256.
6. Parshina, O. N. *Rossiyskaya politicheskaya rech': teoriya i praktika* (Moskva, Izdatel'stvo LKI, 2007), 232.
7. Slavova, L. L. *Movna osobystist' lidera u dzerkali politychnoi' lingvopersonalogii': SShA – Ukrai'na* (Zhytomyr, Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2012), 360.
8. Slukhay, N. V. *Suggestiya i kommunikatsiya: lingvisticheskoe programmirovaniye povedeniya cheloveka* (Kiev, Izdatel'sko-poligraficheskij tsentr «Kitevskiy universitet, 2012), 319.
9. Kondratenko, N. V., Kiselova, A., Zaval'ska, L. «Strategies and Tactics of Communication in Parliamentary Discourse.» *Studies about Languages* 36 (2020): 17–29.
10. Zheltukhina, M. R., Busygina, M. V., Merkulova, M. G., Zyubina, I. A., Buzinova, L. M. «Linguopragmatic aspect of modern communication: main political media speech strategies and tactics in the USA and the UK.» *XLinguae. European Scientific Language Journal* 11 (2) (April 2018): 639–654.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredyborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net